

Inledning

Svenskt njurregister (SNR) följer traditionen att ha som mål att föregående års epidemiologiska data ska vara publicerade vid halvårsskiftet året efter.

Ursprunget till SNR är Svenskt Register för Aktiv Uremivård (srau) som startade 1991 med syftet att dokumentera den aktiva uremivårdens omfattning i Sverige och har sedan 1994 givit ut en publikation årligen. Från den 1 januari 2007 ingår srau i det nya nationella registret Svenskt Njurregister (SNR) som utgör en sammanslagning av srau, Svensk DialysDataBas (SDDB), Stockholms njursviktsregister samt västsvenska NjuR. De figurer och tabeller med tillhörande text som nu i augusti presenteras på hemsidan kommer dock endast att innehålla demografiska data. Senare under 2009 kommer resultat från tvärsnittundersökningen av dialysvården i Sverige hösten 2008 och de njursviktsdata som hittills insamlats till SNR att publiceras.

SNR har efter en trevande inledning fått en fungerande kansliorganisation, ett allt bättre dataprogram och en stabil ekonomi. Dataprogrammet är inte fulländat men ändå välfungerande. Svenskt Njurregister är webbaserat vilket medfört krav på en förnyad organisation vid de lokala enheterna. Det traditionella kontaktmannaskapet har ersatts av lokala administratörer och antalet kontaktpersoner har ökat betydligt i och med att de lokala enheterna ofta valt att fördela arbetsuppgifterna avseende njursvikts-, dialys- respektive demografisk rapportering.

Styrelsen är utsedd av Svensk Njurmedicinsk Förening och Svensk Transplantationsförening. 2007 adjungerades representanter för Svensk Njursjuksköterskeförening till styrelsen och kontakt etablerades med kärldataregistret DiAD, som numera får sägas vara en del av SNR.

Finansieringen av SNR utgörs huvudsakligen av bidrag från SKL (Sveriges Kommuner och Landsting), av inkomster från SDDB:s tvärsnittundersökningar samt av ett treårigt bidrag från Landstinget i Jönköping. Styrelsen för SNR tackar nu samtliga som bidrar med data till registret och på så vis lägger grunden till att ett nytt, modernt och sannolikt världsunikt register för patienter i njursvikt etableras.

Sammanfattning

Den aktiva uremivården i Sverige har ökat kontinuerligt i omfattning sedan den började dokumenteras av srau 1991. Samtliga behandlingsformer har ökat och den sista december 2008 var 8029 patienter i behandling, 4462 med ett fungerande njurtransplantat, 2719 i hemodialys och 848 med peritonealdialysbehandling. För hela landet ger detta prevalenstalet 867 per miljon invånare. Tidigare prognostiserad tillväxt av antalet patienter har överskridits. Den årliga tillväxten har genomsnittligt varit 4,36 %. Notabelt är dock att antalet patienter i dialysbehandling minskade under 2008. Cirka 2/3 av patienterna är män, 1/3 är kvinnor.

Under det senaste decenniet har antalet nyupptagna patienter i aktiv uremivård varit cirka 1100 årligen. Incidenstalet för hela landet varierar måttligt runt 125 per miljon invånare och år. Mellan olika län finns det variationer och antalet nyupptagna patienter har tidigare visats ligga lägre än förväntat i Stockholm och Halland samt högre än förväntat i Gävleborgs, Västernorrlands och Östergötlands län vid en ålders- och könsjusterad beräkning av riskkvot jämfört med hela landet.

Medelåldern bland patienter i behandling har ökat kontinuerligt och var vid senaste årsskiftet 58,78 år för samtliga, en ökning med 6 år sedan 1991. Medelåldern vid start ökade under 1990-talet för att sedan plana ut.

Glomerulonefrit är den vanligaste uremiorsakande sjukdomen bland patienter i behandling, trots ett stort inflöde av patienter med diabetesnefropati som är den vanligaste diagnosen bland dem som startar behandling. Förutom de 24 % som har diabetes som primär njursjukdom rapporteras under 2008 ytterligare 12 % av nystartade patienter med annan nefrologisk diagnos ha diabetes. Typ 2 diabetes har ökat sedan början av 1990-talet vilket medfört att andelen diabetiker har ökat något. Antalet nya patienter med Typ 1 diabetes är oförändrat år från år.

De årliga mortalitetstalen för hela uremipopulationen har i genomsnitt varit 13,5 %, för transplanterade 2,7 % och för dialyspatienter 26,3 %. En minskande mortalitet noteras för dialyspopulationen. Bland transplanterade är mortalitetstalen generellt låga, även för dessa har talen sjunkit något under de senaste åren.

Uremipopulationen har vid tidigare överlevnadsberäkningar haft en överlevnad långt under den förväntade. Med en ålders- och könsjustering finns dock över tiden en successivt förbättrad överlevnad i aktiv uremivård i Sverige.

Innehållsförteckning

Patienter i behandling

- Fig. 1 Antal patienter i aktiv uremivård 1991–2008.
Fig. 2 Antal patienter i aktiv uremivård 901231 respektive 081231. Fördelade på behandlingsform och ålder.
Fig. 3 Medelålder vid årsskiftena 901231–081231. Fördelad på kön.
Fig. 4 Medelålder vid årsskiftena 901231–081231. Fördelad på behandlingsform.
Fig. 5 Uremiorsakande sjukdom. Samtliga patienter i aktiv uremivård 081231.
Tab. I Antal patienter i aktiv uremivård 081231. Länsvis.
Tab. II Antal patienter i aktiv uremivård 081231. Enhetsvis. Fördelade på behandlingsform.
Tab. III Antal patienter i aktiv uremivård 081231. Enhetsvis. Fördelade på uremiorsakande sjukdom.

Nyupptagna patienter

- Fig. 6 Nyupptagna patienter årligen 1991–2008. Fördelade på första behandlingsform.
Fig. 7 Incidens. Nyupptagna patienter årligen 1991–2008. Åldersgrupperade. Per miljon invånare i åldersgrupperna.
Fig. 8 Nyupptagna patienter 1991–2008. Fördelade på uremiorsakande sjukdom.
Tab. IV Uremiorsakande sjukdom. Samtliga patienter som startat behandling 1991–2008. Fördelade på enskilda diagnoser.
Tab. V Nyupptagna patienter med diabetesnefropati 1991–2008. Fördelade på diabetestyp och startår.
Tab. VI Antal patienter med diabetes som riskfaktor vid behandlingsstart men med annan registrerad uremiorsakande sjukdom.
Fig. 9 Medelålder vid behandlingsstart 1991–2008. Fördelad på kön.
Tab. VII Medianålder vid behandlingsstart 1991–2008. Fördelad på kön.
Tab. VIII Antal nyupptagna patienter 1991–2008. Länsvis.
Tab. IX Antal nyupptagna patienter 2008. Enhetsvis. Fördelade på första behandlingsform.

Mortalitet

- Fig. 10 Avlidna patienter i dialysbehandling årligen 1991-2008. Fördelade på grupperade dödsorsaker.
Fig. 11 Avlidna patienter med fungerande njurtransplantat årligen 1991-2008. Fördelade på grupperade dödsorsaker.
Fig. 12 Mortalitet njurtransplanterade respektive dialysbehandlade patienter årligen, 1991-2008.

Njurtransplantationer

- Fig. 13 Antal transplantationer årligen 1991–2008.
Fig. 14 Antal förlorade transplantat årligen 1991–2008. Efterföljande behandlingsform.

Riskfaktorer

Patienter i behandling

Antalet patienter i aktiv uremivård har ökat kontinuerligt sedan behandlingsmöjligheterna för uremiker etablerades på 1960-talet. Denna ökning har tidigare gällt samtliga behandlingsformer, hemodialys, peritonealdialys och njurtransplantation. Den årliga tillväxten av uremipopulationen var som starkast i början av 1990-talet och har i genomsnitt varit 4,36 % under de arton år som srau och numera SNR har funnits. Under 2008 var tillväxten 1,45 %.

Tillväxttakten har således minskat under de senaste åren. Antalet njurtransplanterade ökar dock kontinuerligt med mer än 150 per år. Tillväxten inom dialyspopulationen har varit ojämnare även om en viss kontinuitet i ökningen av hemodialyspatienter har förelegat. Antalet PD-patienter har varierat mer, varit oförändrat under något år, minskat eller ökat under andra år. Under 2008 noteras för första gången någonsin ett minskat antal HD-patienter, samtidigt som en minskning också skett i PD-gruppen.

Den 31 december 2008 fanns det i Sverige 8029 patienter i dialysbehandling eller med ett fungerande njurtransplantat. Av de 3567 dialyspatienterna behandlades 2719 med hemodialys, varav 101 skötte behandlingen själva i hem-hemodialys, medan 848 hade peritonealdialysbehandling. Knappt 56 %, 4462 stycken, av totalantalet patienter med aktiv uremibehandling hade ett fungerande njurtransplantat. Gruppen njurtransplanterade har en procentuell tillväxt på 4,4 % under 2008.

Könsfördelningen har varit väsentligen oförändrad under de senaste åren, 2/3 har varit män, 1/3 har varit kvinnor. En förskjutning mot en större övervikt för män har skett emedan andelen män respektive kvinnor var 59 % respektive 41 % i slutet av 1991, jämfört med 64 respektive 36 % vid senaste årsskiftet.

Medelåldern bland hela gruppen patienter i behandling stiger för varje år och var vid senaste årsskiftet 58,78 år. Männen är nästan ett år äldre än kvinnorna. Som tidigare är hemodialyspatienterna äldst. De njurtransplanterade är 13,5 år yngre genomsnittligt men bland dessa stiger medelåldern kontinuerligt och mer än bland dialyspatienterna. I figur 4 ses hur åldersfördelningen inom varje patientgrupp har förändrats sedan uremiregistrets första år.

Den 31 december 2008 var prevalenstalet för hela Sverige 867 per miljon invånare. Prevalenstalen har ökat i samtliga regioner. Registret publicerar numera endast data på länsnivå. Den gamla regionindelningen har haft en heterogen sammansättning och varit svårtolkad, exempelvis har Västra regionen varit detsamma som Västra Götalandsregionen sånär som på att även norra Hallands län ingått. Regionerna har i statistiskt hänseende spelat ut sin roll.

Glomerulonefrit har sedan registret startades varit den vanligaste diagnosen bland patienter i aktiv uremivård. Långsamt har dock andelen patienter med denna diagnos sjunkit mot bakgrund av ett större inflöde av patienter med annan diagnos, framför allt diabetes och nefroskleros. Andelen i den prevalenta gruppen patienter med pyelonefrit minskar då inflödet av patienter med denna diagnos är litet. Diabetes typ I är numera den vanligaste enskilda diagnosen bland patienter i behandling och IgA-nefrit den vanligaste specificerade typen av glomerulonefrit.

Vid slutet av 2008 var således 8029 patienter i aktiv uremivård i Sverige. Uppsala län hade det lägsta prevalenstalet, 666 per miljon invånare medan det högsta talet 1163 per miljon invånare noteras i Västernorrland. Skillnader finns också i utnyttjande av de olika behandlingsformerna. PD-behandling gick tillbaka under åren 2003-2005 då antalet patienter med PD-behandling minskade i 13 av 21 län. Under de senaste åren noteras ett trenderbrott med en ökad PD-användning som delvis beror på att län med tidigare låga prevalenstal har ökat sin PD-användning.

I tabellerna II och III ses antal patienter per enhet, fördelade på behandlingsform respektive nefrologisk diagnos. Eftersom denna sammanställning inte tar hänsyn till bostadsort kan de sammanlagda talen länsvis skilja sig något från den rent demografiska sammanställningen länsvis.

Fig 1. ANTAL PATIENTER I AKTIV UREMIVÅRD 1991-2008.

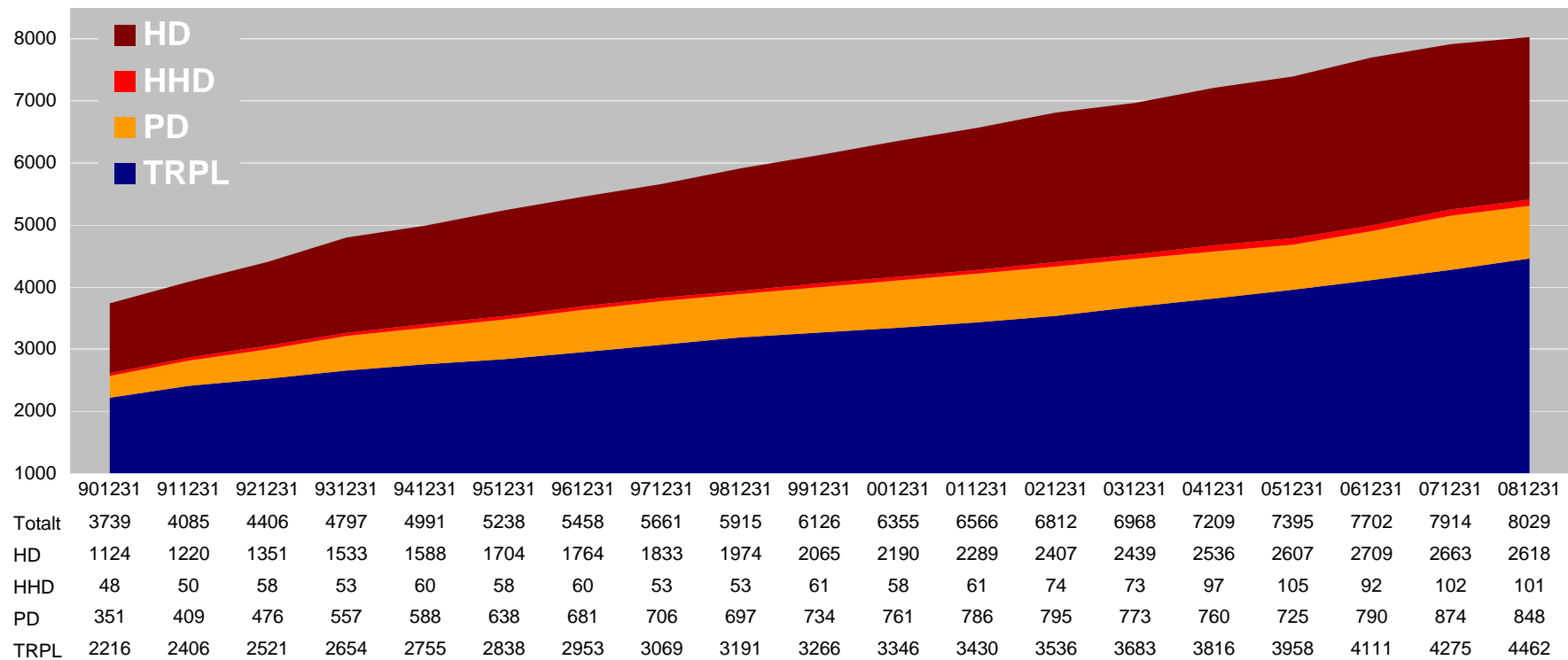
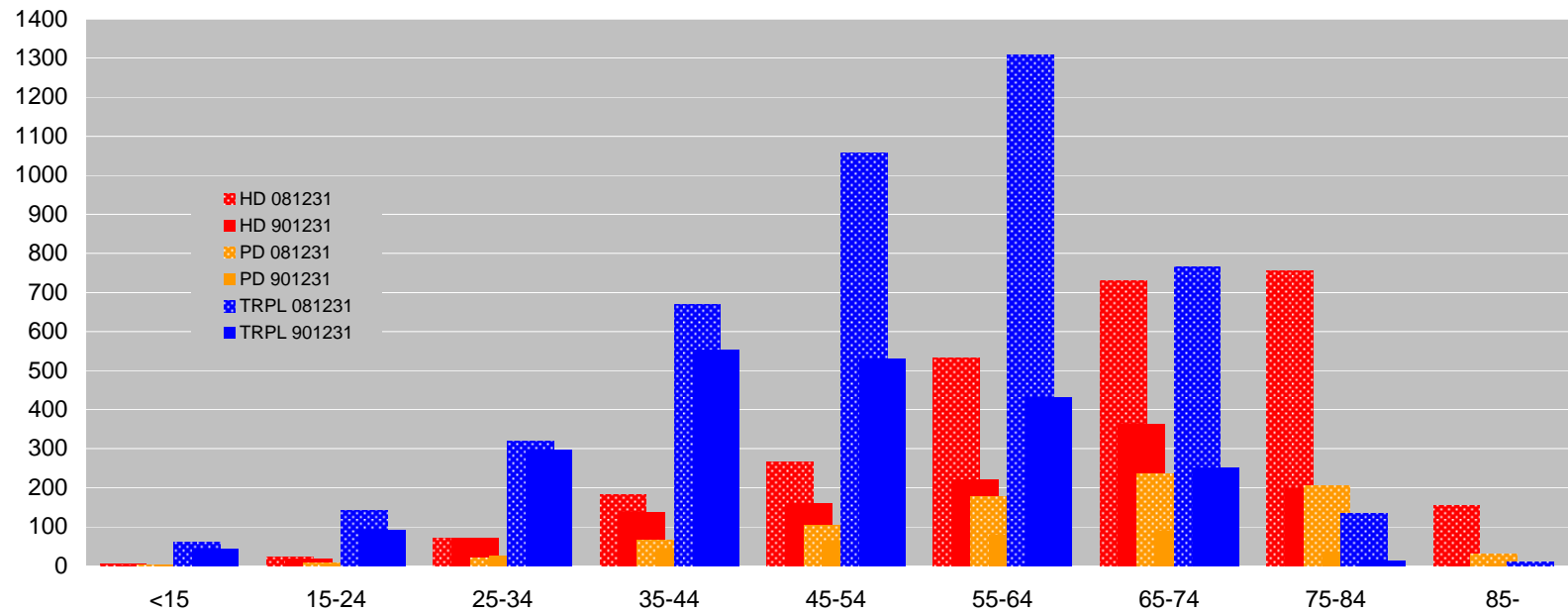
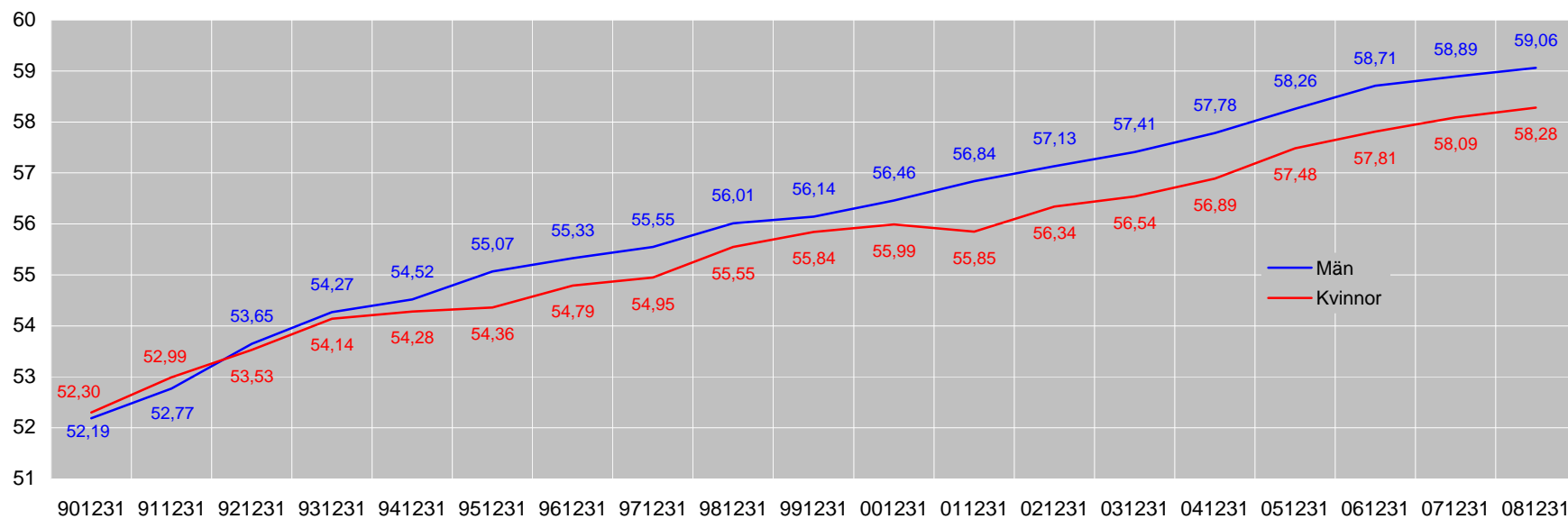

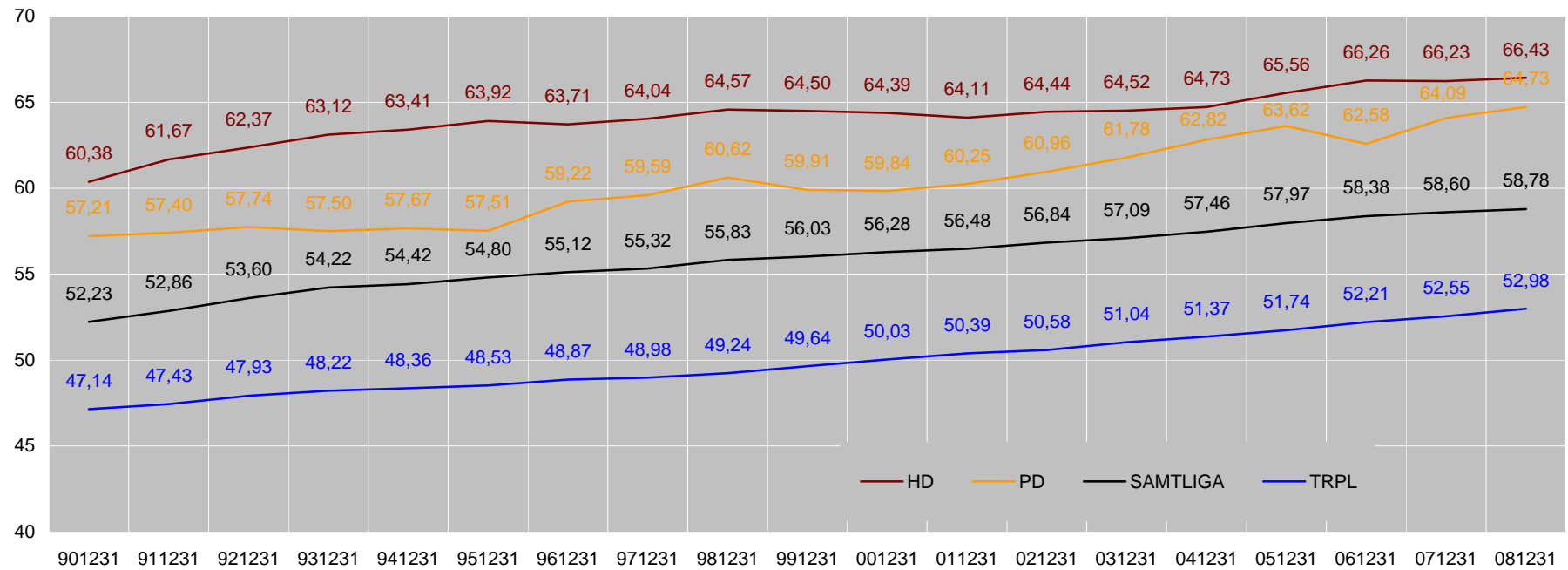
FIG 2. ANTAL PATIENTER I AKTIV UREMIVÅRD 901231 RESPEKTIVE 081231. FÖRDELADE PÅ BEHANDLINGSFORM OCH ÅLDER.

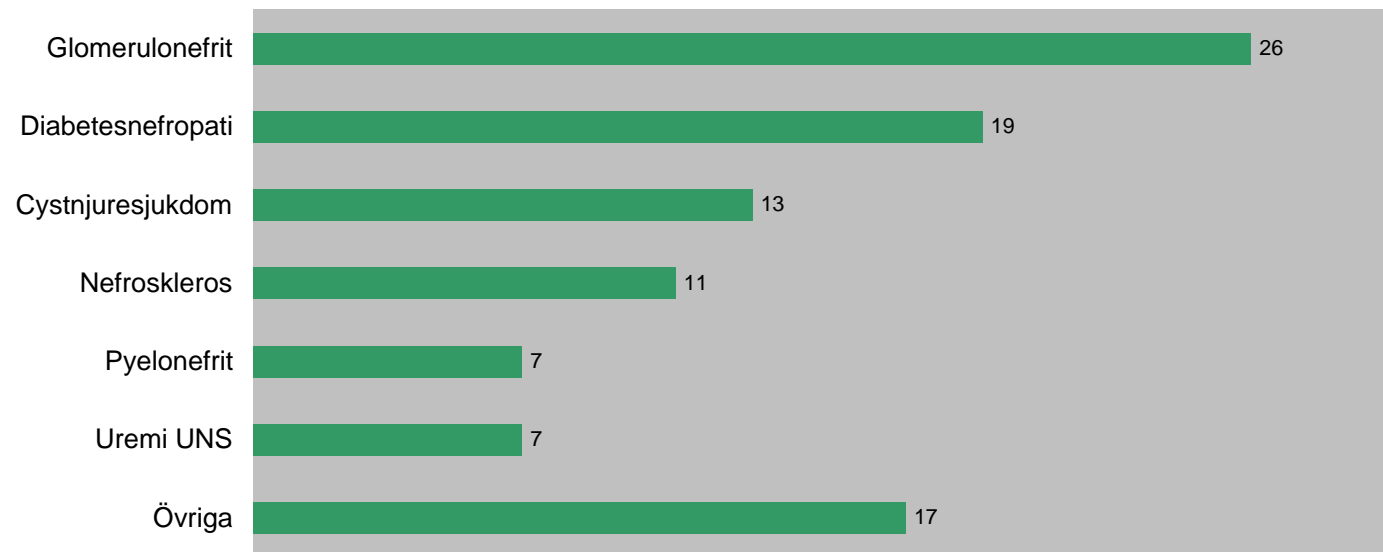
**FIG 3. MEDELÅLDER VID ÅRSSKIFTENA 901231-081231.
FÖRDELAD PÅ KÖN.**

**FIG 4. MEDELÅLDER VID ÅRSSKIFTENA 901231-081231.
FÖRDELAD PÅ BEHANDLINGSFORM.**

**FIG 5. UREMORSAKANDE SJUKDOM. SAMTLIGA PATIENTER I
AKTIV UREMIVÅRD 081231, I PROCENT. n=8029.**

**TABELL I. ANTAL PATIENTER I AKTIV UREMIVÅRD 081231. LÄNSVIS.
BLÅ SIFFROR ANGER ANTAL PER MILJON INV.**

Bostadslän	HD, n		PD, n		TRPL, n		Totalt, n	
Blekinge län	66	433	19	125	87	571	172	1130
Dalarnas län	98	355	24	87	146	529	268	971
Gotlands län	21	368	4	70	26	456	51	895
Gävleborgs län	92	333	25	91	165	598	282	1022
Hallands län	54	184	45	153	124	422	223	760
Jämtlands län	48	378	9	71	73	575	130	1024
Jönköpings län	105	313	39	116	156	465	300	895
Kalmar län	83	356	30	129	129	553	242	1037
Kronobergs län	53	291	18	99	99	543	170	933
Norrbottnens län	82	328	38	152	115	461	235	941
Skåne län	400	329	157	129	565	465	1122	924
Stockholms län	462	233	99	50	764	386	1325	669
Södermanlands län	77	288	27	101	131	490	235	878
Uppsala län	80	245	18	55	120	367	218	666
Värmlands län	105	384	25	91	153	560	283	1035
Västerbottens län	78	303	20	78	145	562	243	943
Västernorrlands län	96	394	20	82	167	686	283	1163
Västmanlands län	86	344	16	64	139	556	241	964
Västra Götalands län	411	264	165	106	783	503	1359	872
Örebro län	107	385	30	108	164	590	301	1084
Östergötlands län	115	272	20	47	211	499	346	818
Sverige	2719	294	848	92	4462	482	8029	867

SNR 2009

TABELL II. ANTAL PATIENTER I AKTIV UREMIVÅRD 081231. ENHETSVIS. FÖRDELADE PÅ BEHANDLINGSFORM

Behandlande klinik	HD	PD	TRPL
Halmstad, Länssjukhuset i Halmstad, medicinska kliniken	27	30	59
Helsingborg, Helsingborgs lasarett, medicinska kliniken	51	20	95
Hässleholm, Hässleholms sjukhus, medicinska kliniken	51	33	21
Karlskrona, Blekingesjukhuset Karlskrona, medicinska kliniken	29	19	37
Karlskrona, Blekingesjukhuset Karlskrona, medicinska kliniken	34	0	32
Kristianstad, Centralsjukhuset, medicinska kliniken	0	0	29
Ljungby, Ljungby lasarett, medicinska kliniken	20	0	9
Lund, Universitetssjukhuset, barnmedicinska mottagningen	0	0	9
Lund, Universitetssjukhuset, dialysavdelningen	75	1	0
Lund, Universitetssjukhuset, hemodialysen	33	47	0
Lund, Universitetssjukhuset, njurmedicinska mottagningen	0	0	215
Malmö, Heleneholmsdialysen	45	0	0
Malmö, Universitetssjukhuset MAS, njurmedicinska sektionen	55	48	175
Malmö, Universitetssjukhuset MAS, transpl. sektionen	0	0	2
Trelleborg, Lasarettet Trelleborg, medicin klin	24	1	0
Växjö, Centrallasarettet i Växjö, medicinska kliniken	32	18	94
Ystad, Lasarettet i Ystad, medicinska kliniken	35	8	18
Ängelholm, Ängelholms sjukhus, medicinska kliniken	34	0	26
Borås, Södra Älvsborgs Sjukhus, medicinska kliniken	60	24	94
Falköping, Mössebergsdialysen	42	0	0
Göteborg, Drottning Silvias barn- och ungdomssjukhus, barnmed	1	1	22
Göteborg, Lundby sjukhus, dialysavdelningen	68	1	11
Göteborg, SU/Sahlgrenska, njurmedicinska kliniken	40	66	7
Göteborg, SU/Sahlgrenska, transplantationsenheten	1	0	409
Göteborg, SU/Östra, dialysavdelningen	25	1	0
Mölnådal, SU/Mölnådal, medicinska kliniken	55	0	27
Skövde, Kärnsjukhuset, njurmedicinska kliniken	58	33	114
Trollhättan, Norra Älvsborgs Länssjukhus, medicinska kliniken	62	41	135
Varberg, Sjukhuset i Varberg, medicinska kliniken	32	14	38
Eksjö, Höglandssjukhuset, medicinska kliniken	36	14	41
Jönköping, Länssjukhuset Ryhov, medicinska kliniken	38	20	85
Kalmar, Länssjukhuset i Kalmar, medicinska kliniken	56	20	95
Linköping, Universitetssjukhuset, njurmedicinska kliniken	52	12	139
Motala, Lasarettet i Motala, medicinska kliniken	20	0	0
Norrköping, Vrinnevisjukhuset, medicinska kliniken	44	8	57
Värnamo, Värnamo sjukhus, medicinska kliniken	28	5	16
Västervik, Västerviks sjukhus, medicinska kliniken	27	10	30
Danderyd, Danderyds sjukhus, njurmed klin	108	26	93
Huddinge, Karolinska Universitetssjukhuset, barnmed klin	0	0	50
Huddinge, Karolinska Universitetssjukhuset, njurmed klin	258	39	400
Huddinge, Karolinska Universitetssjukhuset, trpl kir klin	0	0	189
Solna, Karolinska Universitetssjukhuset, njurmed klin	100	34	103
Visby, Visby lasarett, medicinska kliniken	22	4	22
Avesta, Avesta lasarett, medicinska kliniken	19	0	1
Bollnäs, Bollnäs sjukhus, medicinska kliniken	47	15	64
Eskilstuna, Mälarsjukhuset, medicinska kliniken	45	27	80
Falun, Falu lasarett, medicinska kliniken	39	19	110
Gävle, Gävle sjukhus, medicinska kliniken	42	11	92
Karlskoga, Karlskoga lasarett, Kliniken för Medicin och Geriatrik	38	0	20
Köping, Köpings lasarett, dialysavdelningen	21	0	0
Karlstad, Centralsjukhuset i Karlstad, medicinska kliniken	103	23	150
Mora, Mora lasarett, medicinska kliniken	41	5	29
Nyköping, Nyköpings lasarett, medicinska kliniken	29	0	19
Uppsala, Akademiska sjukhuset, medicinska kliniken	83	18	109
Uppsala, Akademiska sjukhuset, transplantationskirurgiska kliniken	0	0	45
Västerås, Västerås centrallasarett, njurmed klin	61	15	128
Örebro, Universitetssjukhuset, medicinska kliniken	70	30	141

Behandlande klinik	HD	PD	TRPL
Boden-Luleå, Sunderby Sjukhus, medicinska kliniken	64	31	84
Gällivare, Gällivare sjukhus, medicinska kliniken	18	6	22
Skellefteå, Skellefteå lasarett, medicinska kliniken	23	0	9
Sollefteå, Sollefteå sjukhus, medicinska kliniken	14	0	0
Sundsvall, Sundsvalls sjukhus, njurmed klin	63	18	123
Umeå, Norrlands universitetssjukhus, dialysavdelningen	53	21	131
Örnsköldsvik, Sjukhuset i Örnsköldsvik, medicinska kliniken	21	2	41
Östersund, Östersunds sjukhus, dialysavd	47	9	66

SNR 2009

**TABELL III. ANTAL PATIENTER I AKTIV UREMIVÅRD 081231. ENHETSVIS.
FÖRDELDA PÅ UREMIORSAKANDE SJUKDOM**

Behandlande klinik	Glomerulo- nefrit	Pyelonefrit	Cystnjure- sjukdom	Nefroskleros	Diabetes- nefropati	Uremi UNS	Övriga	Okänd
Halmstad, Länssjukhuset i Halmstad, medicinska kliniken	34	10	17	16	20	10	9	0
Helsingborg, Helsingborgs lasarett, medicinska kliniken	46	7	18	23	32	6	34	0
Hässleholm, Hässleholms sjukhus, medicinska kliniken	13	2	16	20	18	18	18	0
Karlshamn, Blekingesjukhuset Karlshamn, medicinska kliniken	16	3	18	15	13	10	10	0
Karlskrona, Blekingesjukhuset Karlskrona, medicinska kliniken	13	2	9	15	16	4	7	0
Kristianstad, Centralsjukhuset, medicinska kliniken	9	5	1	2	3	3	6	0
Ljungby, Ljungby lasarett, medicinska kliniken	6	2	3	7	4	1	6	0
Lund, Universitetssjukhuset, barnmedicinska mottagningen	1	2	0	0	0	1	5	0
Lund, Universitetssjukhuset, dialysavdelningen	9	4	1	16	22	5	19	0
Lund, Universitetssjukhuset, hemdialysen	14	9	9	12	22	1	12	1
Lund, Universitetssjukhuset, njurmedicinska mottagningen	64	21	36	13	32	8	41	0
Malmö, Heleneholmsdialysen	6	6	3	6	11	7	6	0
Malmö, Universitetssjukhuset MAS, njurmedicinska sektionen	78	18	35	18	64	19	46	0
Malmö, Universitetssjukhuset MAS, transpl. sektionen	0	0	0	0	1	1	0	0
Trelleborg, Lasarettet Trelleborg, medicin klin	3	0	0	9	8	1	4	0
Växjö, Centrallasarettet i Växjö, medicinska kliniken	36	12	19	10	29	15	23	0
Ystad, Lasarettet i Ystad, medicinska kliniken	11	6	9	10	11	3	11	0
Ängelholm, Ängelholms sjukhus, medicinska kliniken	13	4	4	4	22	3	10	0
Borås, Södra Älvsborgs Sjukhus, medicinska kliniken	56	10	22	19	28	17	26	0
Falköping, Mössebergsdialysen	9	2	3	5	7	6	10	0
Göteborg, Drottning Silvias barn- och ungdomssjukhus, barnmed	4	3	1	0	0	0	16	0
Göteborg, Lundby sjukhus, dialysavdelningen	12	6	12	6	17	14	13	0
Göteborg, SU/Sahlgrenska, njurmedicinska kliniken	27	8	6	10	21	20	21	0
Göteborg, SU/Sahlgrenska, transplantationsenheten	138	29	66	13	46	30	88	0
Göteborg, SU/Östra, dialysavdelningen	6	0	2	3	6	1	8	0
Mölndal, SU/Mölndal, medicinska kliniken	16	5	12	6	15	8	20	0
Skövde, Kärn sjukhuset, njurmedicinska kliniken	62	18	29	18	32	18	28	0
Trollhättan, Norra Älvsborgs Länssjukhus, medicinska kliniken	72	11	23	26	33	22	51	0
Varberg, Sjukhuset i Varberg, medicinska kliniken	28	1	13	13	11	8	10	0

Behandlande klinik	Glomerulo- nefrit	Pyelonefrit	Cystnjure- sjukdom	Nefroskleros	Diabetes- nefropati	Uremi UNS	Övriga	Okänd
Eksjö, Höglandssjukhuset, medicinska kliniken	19	7	14	15	19	5	11	1
Jönköping, Länssjukhuset Ryhov, medicinska kliniken	38	13	21	18	22	11	20	0
Kalmar, Länssjukhuset i Kalmar, medicinska kliniken	42	14	24	16	41	6	28	0
Linköping, Universitetssjukhuset, njurmedicinska kliniken	67	14	35	14	28	14	31	0
Motala, Lasarettet i Motala, medicinska kliniken	3	2	2	3	6	2	2	0
Norrköping, Vrinnevisjukhuset, medicinska kliniken	32	13	15	13	15	4	17	0
Värnamo, Värnamo sjukhus, medicinska kliniken	16	0	5	10	13	2	3	0
Västervik, Västerviks sjukhus, medicinska kliniken	18	7	6	14	13	4	5	0
Danderyd, Danderyds sjukhus, njurmed klin	63	15	31	34	32	14	38	0
Huddinge, Karolinska Universitetssjukhuset, barnmed klin	7	7	7	0	0	1	28	0
Huddinge, Karolinska Universitetssjukhuset, njurmed klin	225	49	113	57	78	57	118	0
Huddinge, Karolinska Universitetssjukhuset, trpl kir klin	43	7	25	10	46	14	44	0
Solna, Karolinska Universitetssjukhuset, njurmed klin	57	8	35	34	50	21	32	0
Visby, Visby lasarett, medicinska kliniken	14	3	10	5	7	3	6	0
Avesta, Avesta lasarett, medicinska kliniken	2	1	3	3	3	4	4	0
Bollnäs, Bollnäs sjukhus, medicinska kliniken	29	7	15	10	29	20	16	0
Eskilstuna, Mälarsjukhuset, medicinska kliniken	30	7	16	26	41	14	18	0
Falun, Falu lasarett, medicinska kliniken	38	8	26	19	50	5	21	1
Gävle, Gävle sjukhus, medicinska kliniken	44	6	20	18	20	15	22	0
Karlskoga, Karlskoga lasarett, Kliniken för Medicin och Geriatrik	11	5	5	8	16	2	11	0
Karlstad, Centralsjukhuset i Karlstad, medicinska kliniken	73	19	31	51	59	5	38	0
Köping, Köpings lasarett, dialysavdelningen	3	1	2	2	6	0	7	0
Mora, Mora lasarett, medicinska kliniken	19	7	5	10	18	7	9	0
Nyköping, Nyköpings lasarett, medicinska kliniken	13	2	5	8	9	6	5	0
Uppsala, Akademiska sjukhuset, medicinska kliniken	56	13	27	22	34	17	41	0
Uppsala, Akademiska sjukhuset, transplantationskirurgiska kliniken	11	4	6	3	11	2	8	0
Västerås, Västerås centrallasarett, njurmed klin	68	16	16	27	40	6	31	0
Örebro, Universitetssjukhuset, medicinska kliniken	60	13	35	31	55	11	36	0
Boden-Luleå, Sunderby Sjukhus, medicinska kliniken	27	21	25	28	30	9	39	0
Gällivare, Gällivare sjukhus, medicinska kliniken	11	2	3	6	12	8	4	0
Skellefteå, Skellefteå lasarett, medicinska kliniken	8	3	6	1	5	4	5	0
Sollefteå, Sollefteå sjukhus, medicinska kliniken	2	2	2	3	4	0	1	0
Sundsvall, Sundsvalls sjukhus, njurmed klin	60	11	28	30	38	7	30	0
Umeå, Norrlands universitetssjukhus, dialysavdelningen	51	12	25	14	55	24	24	0
Örnsköldsvik, Sjukhuset i Örnsköldsvik, medicinska kliniken	14	5	13	8	8	7	9	0
Östersund, Östersunds sjukhus, dialysavd	26	8	22	17	33	3	13	0

Nyupptagna patienter

Årligen har i genomsnitt 1073 patienter påbörjat behandling under de 18 år som registerverksamheten existerat. Sedan 1998 har antalet nyupptagna patienter varit cirka 1100 per år. Incidenstalen har ökat sedan början av 1990-talet men sedan ett drygt decennium legat mycket stabilt runt 125 per miljon invånare och år för hela landet. I detta hänseende har Sverige skiljt sig från många europeiska länder emedan incidenstalen i Europa i allmänhet ökat för varje år under slutet av 1990-talet och början av 2000-talet. Denna trend verkar nu också i andra länder vara bruten. Under 2008 startade 1108 patienter aktiv uremivård vilket är något färre än föregående år. Som tidigare kan sannolikt siffran för 2008 komma att uppjusteras något då en viss efterregistrering är att förvänta i denna för många fortfarande nya registerorganisation. Dock kommer data inte att förändras i någon stor utsträckning. En ökning i de årliga incidenstalen skedde de första åren under 1990-talet för patienter äldre än 65 år. Under det senaste decenniet har talen varit i stort sett oförändrade. För patienter yngre än 65 år har incidenstalen varit mycket stabila sedan srau:s start 1991.

Incidenstalen uppvisar länsvisa skillnader vilket delvis beror på att län med lägre tal har en jämförelsevis yngre befolkning. 2005 publicerade dåvarande srau en ålders- och könsjusterad beräkning av det förväntade och observerade antalet nyupptagna patienter uppdelad på länsnivå vilken visade att Stockholms län och Halland hade signifikant färre nya patienter än förväntat under perioden 1998-2004 och att Gävleborgs, Västernorrlands och Östergötlands län hade signifikant fler. Skillnaderna kvarstod vid analys två år senare. Orsaken till dessa skillnader har inte utforskats.

Glomerulonefrit är den vanligaste uremiorsakande åkomman bland patienter i behandling, detta trots att diabetesnefropati under en lång följd av år varit den vanligaste njursjukdomen hos dem som påbörjar behandling. Sedan ett decennium har cirka 1/4 av alla nya patienter varje år denna diagnos. I början av det nya årtusendet sågs en ökning av antalet nyupptagna patienter med typ 2 diabetes, en ökning som många befarat. Denna tendens förstärktes under 2006 och 2007 men inte ytterligare under 2008. Typ 1 diabetikernas antal när det gäller nyupptagna i aktiv uremivård är i stort sett oförändrat år från år. Notabelt är dock att medelåldern vid start för typ 1 diabetiker har stigit från 45,6 år 1991 till 54,6 år under 2008. De årliga medelåldrarna för typ 2 diabetes har tidigare varit stabilare, under 2007 noteras dock en ökning i medelålder vid start, 70,1 år, att jämföra med 1991 då medelåldern var 66,9 år.

Förutom patienter med diabetesnefropati har ytterligare 12 % av alla nya patienter diabetessjukdom, dock med annan registrerad orsak till uremin vid behandlingsstart. Den vanligaste av dessa är nefroskleros. Antalet patienter med diabetes mellitus som dominerande eller bidragande orsak till njursvikt vid start av uremivård var således 36 % av totalantalet nyupptagna i aktiv uremivård under 2008. Andelen ligger således något lägre under 2008 än under de närmast föregående åren.

Medelåldern bland patienter i uremibehandling har stigit för varje år. Under registrets första åtta år steg även medelåldern vid behandlingsstart för hela uremipopulationen år för år. Sedan 1998 har dock medelåldern vid start för män varit stabil på cirka 64 år, dock något högre under 2008. För kvinnorna har medelåldern vid start i allmänhet legat lägre än för män men också varierat mer, framförallt under de senaste åren. En höjning av medelåldern vid start för kvinnor noterades under 2005. Den var anmärkningsvärt lägre under 2006 för att åter öka under 2007 och sedan vara lägre under 2008. Incidenstalen för de allra äldsta männen ligger dock fortfarande betydligt högre än för kvinnorna.

I tabell IX ses antalet nyupptagna patienter per enhet, fördelade på första behandlingsform. Eftersom denna sammanställning inte tar hänsyn till bostadsort kan de sammanlagda talen länsvis skilja sig något från den rent demografiska sammanställningen länsvis.

**FIG 6. NYUPPTAGNA PATIENTER ÅRLIGEN 1991-2008.
FÖRDELADE PÅ FÖRSTA BEHANDLINGSFORM.**

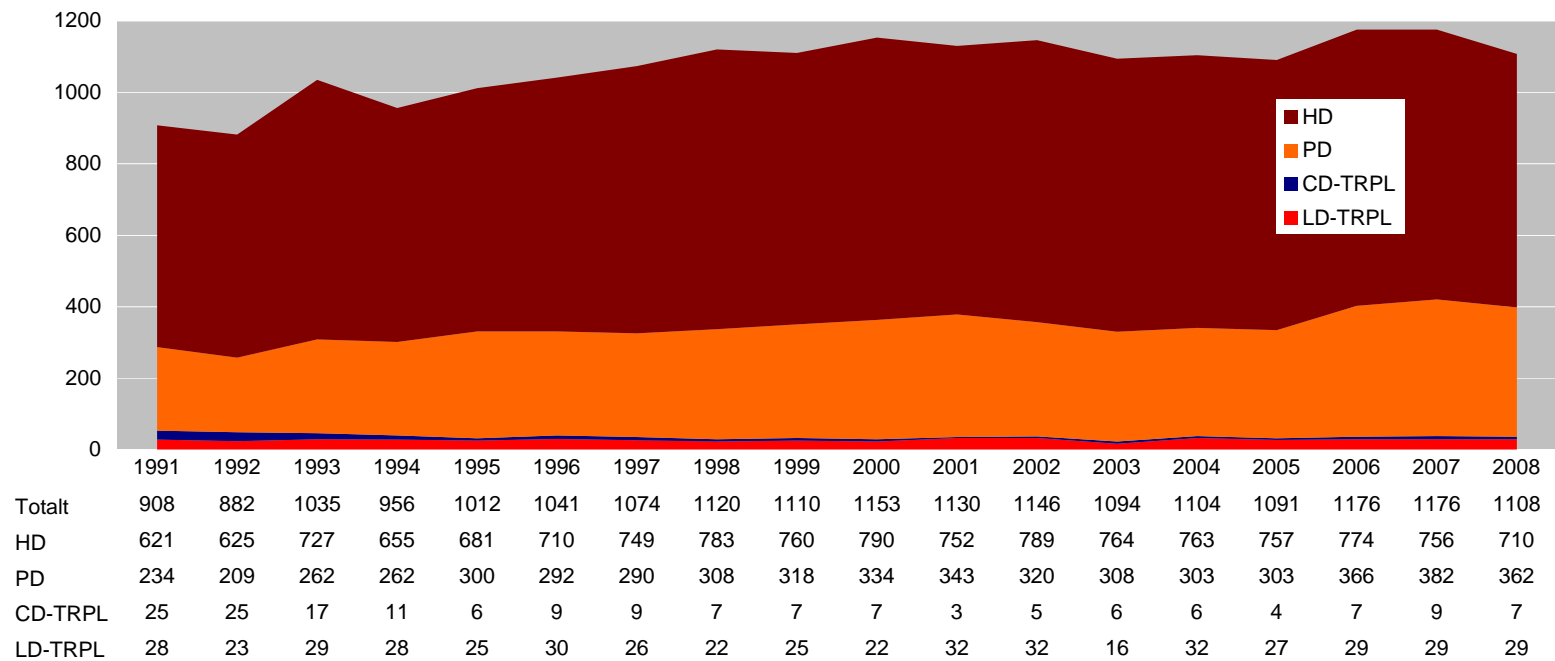
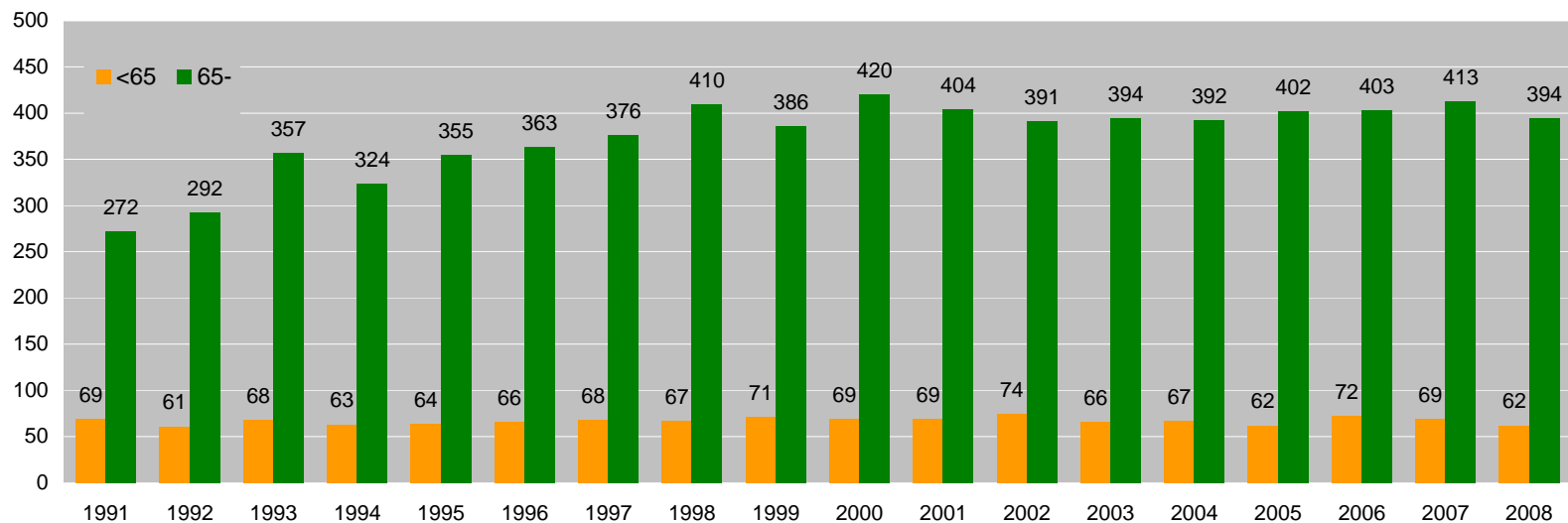
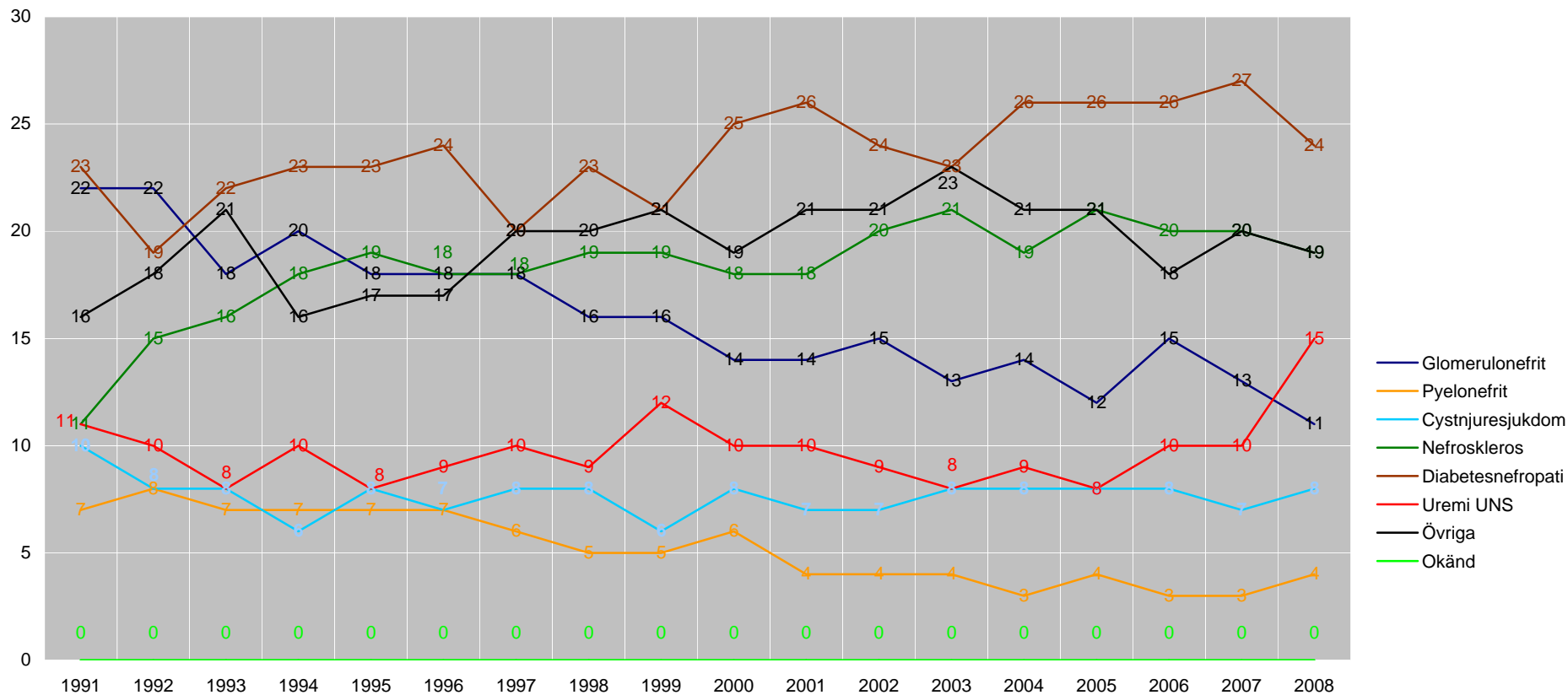

FIG 7. INCIDENS. NYUPPTAGNA PATIENTER ÅRLIGEN 1991-2008. ÅLDERSGRUPPERADE. PER MILJON INV. I ÅLDERSGRUPPERNA.

Antal per milj.inv. i hela befolkn.	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Totalantal	908	882	1035	956	1012	1041	1074	1120	1110	1153	1130	1146	1094	1104	1091	1176	1176	1108
<65	492	434	487	457	465	481	494	488	517	509	511	547	488	497	464	542	518	467
65-	416	448	548	499	547	560	580	632	593	644	619	599	606	607	627	634	658	641

**FIG 8. NYUPPTAGNA PATIENTER 1991-2008.
FÖRDELDE PÅ UREMORSAKANDE SJUKDOM, I PROCENT.**

**TABELL IV. UREMORSAKANDE SJUKDOM. SAMTLIGA PATIENTER SOM STARTAT BEHANDLING 1991-2008.
ANTAL, FÖRDELADE PÅ ENSKILDA DIAGNOSER, n=19316.**

Amyloid	529	Lupus erythematosus	147
Chronic renal failure, aetiology uncertain	1873	Medullary cystic disease, including nephronophthisis	63
Congenital renal dysplasia with or without urinary tract malformation	79	Membrano-proliferative GN, type I (proven by immunofluorescence and/or electron microscopy - not code 84 or 89)	85
Crescentic (extracapillary) glomerulonephritis (type I, II, III)	173	Membranous nephropathy	137
Cryoglobulinemic glomerulonephritis	4	Multi-system disease - other (not mentioned above)	131
Cystic kidney disease - other specified type	12	Myelomatosis/light chain deposit disease	436
Cystic kidney disease - type unspecified	277	Nephrocalcinosis and hypercalcaemic nephropathy	34
Cystinosis	6	Oligomeganephronic hypoplasia	4
Dense deposit disease, membrano-proliferative GN, type II (proven by immunofluorescence and/or electron microscopy)	11	Other identified renal disorders	232
Diabetes Type I (Insulin dependent)	2096	Polycystic kidneys, adult type (dominant)	1095
Diabetes Type II (non-insulin dependent)	2516	Polycystic kidneys, infantile (recessive)	18
Drug induced interstitial nephropathy not mentioned above	87	Primary oxalosis	2
Fabry's disease	6	Pyelonephritis - cause not specified	400
Focal segmental glomerulosclerosis with nephrotic syndrome in adults	137	Pyelonephritis associated with neurogenic bladder	35
Focal segmental glomerulosclerosis with nephrotic syndrome in children	38	Pyelonephritis due to acquired obstructive uropathy	348
		Pyelonephritis due to congenital obstructive uropathy with/without vesico-ureteric reflux	73
Glomerulonephritis related to liver cirrhosis	2	Pyelonephritis due to other cause	36
Glomerulonephritis, histologically examined, not given above	510	Pyelonephritis due to urolithiasis	56
Glomerulonephritis, histologically NOT examined	1173	Pyelonephritis due to vesico-ureteric reflux without obstruction	51
Goodpasture's Syndrome	99	Renal hypoplasia (congenital) - type unspecified	61
Gout nephropathy (urate)	5	Renal vascular disease - due to other cause (not given above and not code 84-88)	228
Haemolytic Uraemic Syndrome including Moschcowitz Syndrome	86	Renal vascular disease - type unspecified	1536
Henoch-Schönlein purpura	21	Renal vascular disease due to hypertension (NO primary renal disease)	1841
Hereditary nephritis with nerve deafness (Alport's Syndrome)	71	Renal vascular disease due to malignant hypertension (NO primary renal disease)	166
Hereditary nephropathy - other specified type	44	Renal vascular disease due to polyarteritis	166
Hereditary/Familial nephropathy - type unspecified	35	Syndrome of agenesis of abdominal muscles (Prune Belly)	6
IgA nephropathy (proven by immunofluorescence, not code 76 and not code 85)	797	Systemic sclerosis (scleroderma)	40
Interstitial nephritis (not pyelonephritis) due to other cause, or unspecified (not mentioned above)	220	Traumatic or surgical loss of kidney	49
Interstitial nephropathy due to analgesic drugs	45	Tuberculosis	13
Interstitial nephropathy due to cis-platinum	6	Tubular necrosis (irreversible) or cortical necrosis (different from 88)	215
Interstitial nephropathy due to cyclosporin A	90	Wegener's granulomatosis	214
Interstitial nephropathy due to lithium	52	Nefrologisk diagnos saknas	5
Ischaemic renal disease/cholesterol embolism	113		
Kidney tumour	179		
Lead induced interstitial nephropathy	1		

TABELL V. NYUPPTAGNA PATIENTER MED DIABETESNEFROPATI 1991-2008. FÖRDELADE PÅ DIABETESTYP (I OCH II) OCH STARTÅR

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
D M typ I	113	95	135	129	121	122	133	117	120	120	123	118	107	105	105	118	115	100
D M typ II	94	71	103	99	115	117	95	142	119	174	165	156	156	172	177	190	206	165
D M totalt	207	166	238	228	236	239	228	259	239	294	288	274	263	277	282	308	321	265

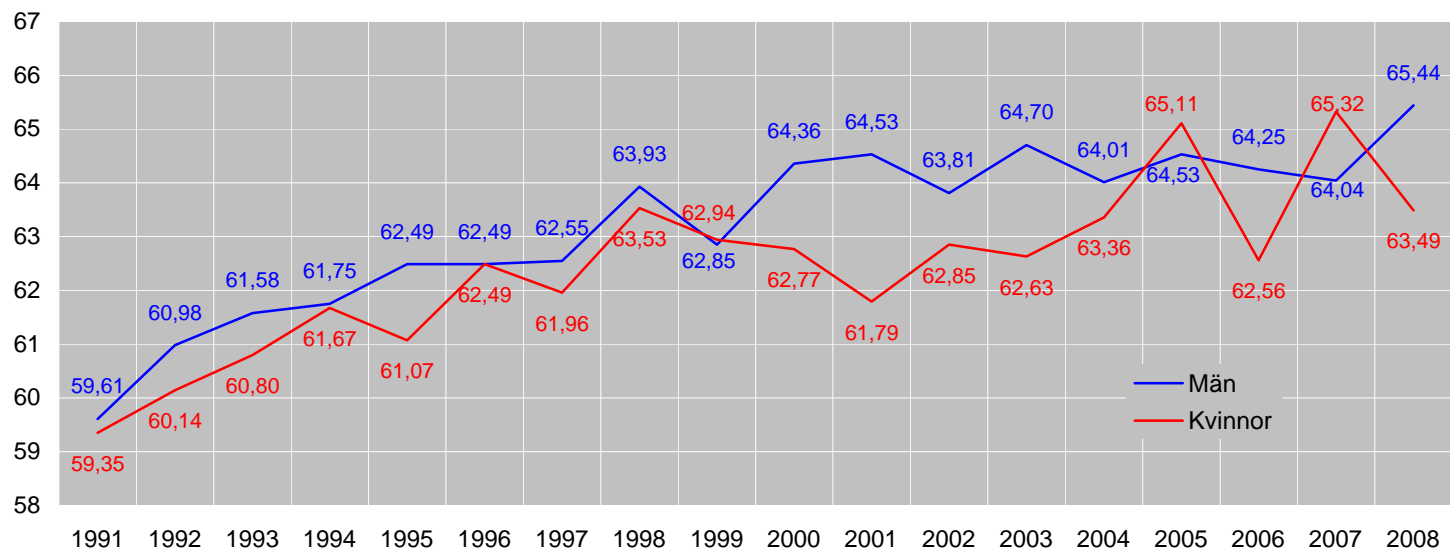
SNR 2009

TABELL VI. ANTAL PATIENTER MED DIABETES SOM RISKFAKTOR VID BEHANDLINGSSTART, MEN MED ANNAN REGISTRERAD UREMORSAKANDE SJUKDOM, OCH PATIENTERNAS FÖRDELNING PÅ UREMORSAKANDE SJUKDOM.

Diagnos	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Glomerulonefrit	11	12	20	14	18	10	20	19	17	22	16
Pyelonefrit	6	3	6	4	7	7	4	5	5	7	6
Cystnjuresjukdom	5	7	7	6	5	4	4	6	5	4	5
Nefroskleros	37	36	37	41	49	47	38	37	54	50	49
Uremia UNS	20	18	23	13	15	12	16	18	29	29	40
Övriga	20	29	25	33	28	31	35	37	33	36	21
Okänd	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totalt	99	105	118	111	122	111	117	122	143	148	137

SNR 2009

**FIG 9. MEDELÅLDER VID BEHANDLINGSSTART 1991-2008.
FÖRDELAD PÅ KÖN.**

TABELL VII. MEDIANÅLDER VID BEHANDLINGSSTART 1991-2008. FÖRDELAD PÅ KÖN.

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Män	64	65	67	66	68	67	67	68	67	68	68	67	68	67	67	67	67	69
Kvinnor	63	64	65	66	67	66	67	67	67	67	65	65	66	67	69	67	68	67

SNR 2009

TABELL VIII. ANTAL NYUPPTAGNA PATIENTER 1991-2008. LÄNSVIS. BLÅ SIFFROR ANGER ANTAL PER MILJON INV.

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008																		
Blekinge län	20	133	12	79	20	132	17	112	16	105	14	92	18	119	15	99	20	132	18	120	19	126	23	153	24	160	25	167	22	146	22	146	23	152	21	138
Dalarnas län	38	131	20	69	31	107	29	100	20	69	34	118	45	157	36	127	23	82	32	115	50	180	48	173	46	166	40	145	25	91	46	167	47	170	34	123
Gotlands län	3	52	8	139	6	104	7	121	8	138	11	189	7	121	7	121	12	209	8	139	9	157	13	226	2	35	2	35	4	69	4	70	14	245	6	105
Gävleborgs län	30	104	34	118	35	121	47	162	46	159	43	149	49	171	55	194	58	206	58	207	42	151	44	159	48	173	37	134	41	148	52	189	40	145	45	163
Hallands län	24	94	20	77	23	87	25	94	18	67	31	115	28	103	32	118	28	103	31	113	30	109	24	86	26	93	32	113	29	102	42	146	37	128	20	68
Jämtlands län	22	162	13	96	20	147	20	147	13	96	20	148	20	149	11	83	11	84	24	184	13	101	23	179	19	149	22	172	25	196	27	213	19	150	21	165
Jönköpings län	33	101	30	92	36	110	33	100	37	112	36	109	34	104	41	125	46	140	39	119	31	95	37	113	42	128	38	116	43	130	50	151	49	147	56	167
Kalmar län	29	120	30	124	30	124	24	99	35	144	34	140	29	120	38	159	37	156	28	119	34	145	34	145	30	128	29	124	34	145	32	137	36	154	44	188
Kronobergs län	17	95	8	45	20	112	17	94	16	89	16	89	14	78	20	112	22	124	22	124	24	136	23	130	23	130	24	135	26	146	29	162	19	105	24	132
Norrbottnens län	24	91	25	94	37	139	20	75	32	120	31	117	23	87	31	119	27	104	36	140	30	117	31	122	37	146	32	127	39	155	42	167	45	179	35	140
Skåne län	95	89	113	104	117	107	102	93	133	120	134	120	144	129	143	128	133	119	139	123	153	135	146	128	157	137	147	127	153	131	148	126	177	148	159	132
Stockholms län	175	106	174	105	187	111	193	114	179	104	186	107	179	102	178	100	207	115	175	97	189	103	194	105	164	88	186	100	185	98	173	91	176	91	176	90
Södermanlands län	25	98	23	89	35	135	37	143	28	108	30	116	36	140	28	109	34	133	53	207	36	140	42	163	26	100	29	111	36	138	44	168	32	121	40	150
Uppsala län	23	85	23	83	36	128	32	112	29	101	31	107	36	124	30	103	27	92	36	123	28	95	37	124	31	103	26	86	31	102	35	115	26	81	45	138
Värmlands län	37	130	35	123	38	133	35	123	32	112	28	99	44	156	41	147	36	130	47	170	41	149	41	150	38	139	33	121	35	128	51	187	42	153	30	110
Västerbottens län	20	79	20	78	37	144	26	100	32	123	28	108	31	119	37	143	24	93	25	98	30	118	30	118	34	133	33	129	22	86	34	132	33	128	21	81
Västernorrlands län	33	126	37	142	37	142	30	115	37	143	32	124	53	207	50	198	50	200	42	169	45	183	27	110	38	156	32	131	36	148	37	152	44	181	31	127
Västmanlands län	33	127	23	89	40	154	32	122	41	157	54	207	30	116	41	159	40	155	28	109	37	144	35	135	29	112	43	165	29	111	24	92	21	84	37	148
Västra Götalands län	146	101	141	97	135	92	158	107	169	114	156	105	173	116	176	118	191	128	196	131	190	127	200	133	184	122	200	132	177	116	197	128	195	126	165	106
Örebro län	24	88	30	110	36	131	27	98	37	134	27	98	28	102	40	146	27	98	42	153	42	154	34	124	39	143	34	124	44	161	40	146	54	196	45	163
Östergötlands län	57	141	63	155	79	193	45	109	54	130	65	156	53	128	70	169	57	138	74	180	57	138	60	145	57	138	60	144	55	132	47	113	47	112	53	126
Sverige	908	105	882	102	1035	119	956	109	1012	115	1041	118	1074	121	1120	127	1110	125	1153	130	1130	127	1146	128	1094	122	1104	123	1091	121	1176	130	1176	129	1108	120

**TABELL IX. ANTAL NYUPPTAGNA PATIENTER 2008. ENHETSVIS.
FÖRDELADE PÅ FÖRSTA BEHANDLINGSFORM**

Upptagningsklinik	HD	PD	TRPL
Halmstad, Länssjukhuset i Halmstad, medicinska kliniken	2	7	0
Helsingborg, Helsingborgs lasarett, medicinska kliniken	14	9	0
Hässleholm, Hässleholms sjukhus, medicinska kliniken	18	13	0
Karlshamn, Blekingesjukhuset Karlshamn, medicinska kliniken	3	9	0
Karlskrona, Blekingesjukhuset Karlskrona, medicinska kliniken	9	0	0
Ljungby, Ljungby lasarett, medicinska kliniken	4	0	0
Lund, Universitetssjukhuset, dialysavdelningen	15	0	0
Lund, Universitetssjukhuset, hemdialysen	2	22	0
Malmö, Universitetssjukhuset MAS, njurmedicinska sektionen	26	17	0
Malmö, Universitetssjukhuset MAS, transpl. sektionen	0	0	9
Trelleborg, Lasarettet Trelleborg, medicin klin	4	0	0
Växjö, Centrallasarettet i Växjö, medicinska kliniken	8	10	0
Ystad, Lasarettet i Ystad, medicinska kliniken	7	0	0
Ängelholm, Ängelholms sjukhus, medicinska kliniken	5	0	0
Borås, Södra Älvsborgs Sjukhus, medicinska kliniken	11	7	0
Falköping, Mössebergsdialysen	5	0	0
Göteborg, Lundby sjukhus, dialysavdelningen	3	0	0
Göteborg, SU/Sahlgrenska, njurmedicinska kliniken	34	19	0
Göteborg, SU/Sahlgrenska, transplantationsenheten	0	0	17
Göteborg, SU/Östra, dialysavdelningen	8	0	0
Mölndal, SU/Mölndal, medicinska kliniken	14	0	0
Skövde, Kärn sjukhuset, njurmedicinska kliniken	18	15	0
Trollhättan, Norra Älvsborgs Länssjukhus, medicinska kliniken	14	11	0
Varberg, Sjukhuset i Varberg, medicinska kliniken	6	3	0
Eksjö, Högländssjukhuset, medicinska kliniken	9	2	0
Jönköping, Länssjukhuset Ryhov, medicinska kliniken	21	10	0
Kalmar, Länssjukhuset i Kalmar, medicinska kliniken	17	14	0
Linköping, Universitetssjukhuset, njurmedicinska kliniken	15	3	0
Motala, Lasarettet i Motala, medicinska kliniken	2	0	0
Norrköping, Vrinnevisjukhuset, medicinska kliniken	29	4	0
Värnamo, Värnamo sjukhus, medicinska kliniken	11	1	0
Västervik, Västerviks sjukhus, medicinska kliniken	8	3	0
Danderyd, Danderyds sjukhus, njurmed klin	23	13	0
Huddinge, Karolinska Universitetssjukhuset, njurmed klin	62	22	0
Huddinge, Karolinska Universitetssjukhuset, trpl kir klin	0	0	6
Solna, Karolinska Universitetssjukhuset, njurmed klin	34	19	0
Visby, Visby lasarett, medicinska kliniken	3	3	0
Bollnäs, Bollnäs sjukhus, medicinska kliniken	15	5	0
Eskilstuna, Mälarsjukhuset, medicinska kliniken	9	20	0
Falun, Falu lasarett, medicinska kliniken	16	6	0
Gävle, Gävle sjukhus, medicinska kliniken	15	10	0
Karlskoga, Karlskoga lasarett, Kliniken för Medicin och Geriatrik	4	0	0
Karlstad, Centralsjukhuset i Karlstad, medicinska kliniken	14	13	0
Köping, Köpings lasarett, dialysavdelningen	5	0	0
Mora, Mora lasarett, medicinska kliniken	8	3	0
Nyköping, Nyköpings lasarett, medicinska kliniken	6	0	0
Uppsala, Akademiska sjukhuset, medicinska kliniken	35	10	0
Uppsala, Akademiska sjukhuset, transplantationskirurgiska kliniken	0	0	4
Västerås, Västerås centrallasarett, njurmed klin	19	12	0
Örebro, Universitetssjukhuset, medicinska kliniken	27	15	0

Upptagningsklinik	HD	PD	TRPL
Boden-Luleå, Sunderby Sjukhus, medicinska kliniken	16	12	0
Gällivare, Gällivare sjukhus, medicinska kliniken	5	2	0
Skellefteå, Skellefteå lasarett, medicinska kliniken	5	0	0
Sundsvall, Sundsvalls sjukhus, njurmed klin	17	10	0
Umeå, Norrlands universitetssjukhus, dialysavdelningen	10	4	0
Örnsköldsvik, Sjukhuset i Örnsköldsvik, medicinska kliniken	2	1	0
Östersund, Östersunds sjukhus, dialysavd	18	3	0

SNR 2009

Mortalitet

Mortalitetstalen för hela uremipopulationen har varierat måttligt vid en jämförelse mellan åren sedan starten 1991. Det årliga mortalitetstalet har varierat mellan 11,0 och 15,2 % med medeltalet 13,5 %. Bland de transplanterade har den genomsnittliga årliga mortaliteten varit 2,7 % med en variation mellan 2,0 och 3,4 %. Detta skall jämföras med dialyspopulationen där medeltalet för mortaliteten varit 26,3 %, med en årlig variation mellan 21,0 respektive 29,7 %. Inom dialyspopulationen ses en tydlig minskning av mortaliteten som sjunkit sedan 1990-talet. 1994 noterades det högsta mortalitetstalet, 2006 noterades det lägsta. Under 2008 var mortalitetstalet 23,0 %. De absoluta antalen avlidna har bland dialyspatienter varierat årligen mellan 470 och 830, för gruppen transplanterade har antalet avlidna varierat mellan 68 och 113. I gruppen transplanterade ses inte lika stor minskning av mortalitetstalen över tiden men talen ligger generellt något lägre under 2000-talet än tidigare. Det skall noteras att mortalitetstalen är låga för transplanterade och att överlevnaden relaterad till ålder och tid i behandling förbättras kontinuerligt över tiden, både för transplanterade och för dialyspatienter.

Kardiovaskulära dödsorsaker har dominerat både bland transplanterade och bland dialyspatienter, även om denna grupp av dödsorsaker har minskat sett över längre tid. I figurerna 10 och 11 visas de grupperade dödsorsakerna uppdelade årsvis varvid trender över tiden kan följas. I dialyspopulationen noteras att antalet som avlidit på grund av avbruten behandling, således med uremi som dödsorsak, varit vanligare under 2000-talet. En ökning av antalet avlidna på grund av infektion har setts i dialysgruppen där sepsis bland hemodialyspatienter varit något vanligare som dödsorsak under åren 2001-2008 jämfört med under 1990-talet. Bland de transplanterade har en ökning av andelen patienter som avlider på grund av malign sjukdom noterats under början av 2000-talet. Denna trend är nu bruten. Tyvärr saknar registret i alltför stor utsträckning ännu slutgiltiga rapporter om dödsorsak bland de transplanterade vilket gör orsaksfördelningen osäker.

FIG 10. AVLIDNA PATIENTER I DIALYSBEHANDLING ÅRLIGEN 1991-2008. FÖRDELADE PÅ GRUPPERADE DÖDSORSAKER, I PROCENT. n=12951

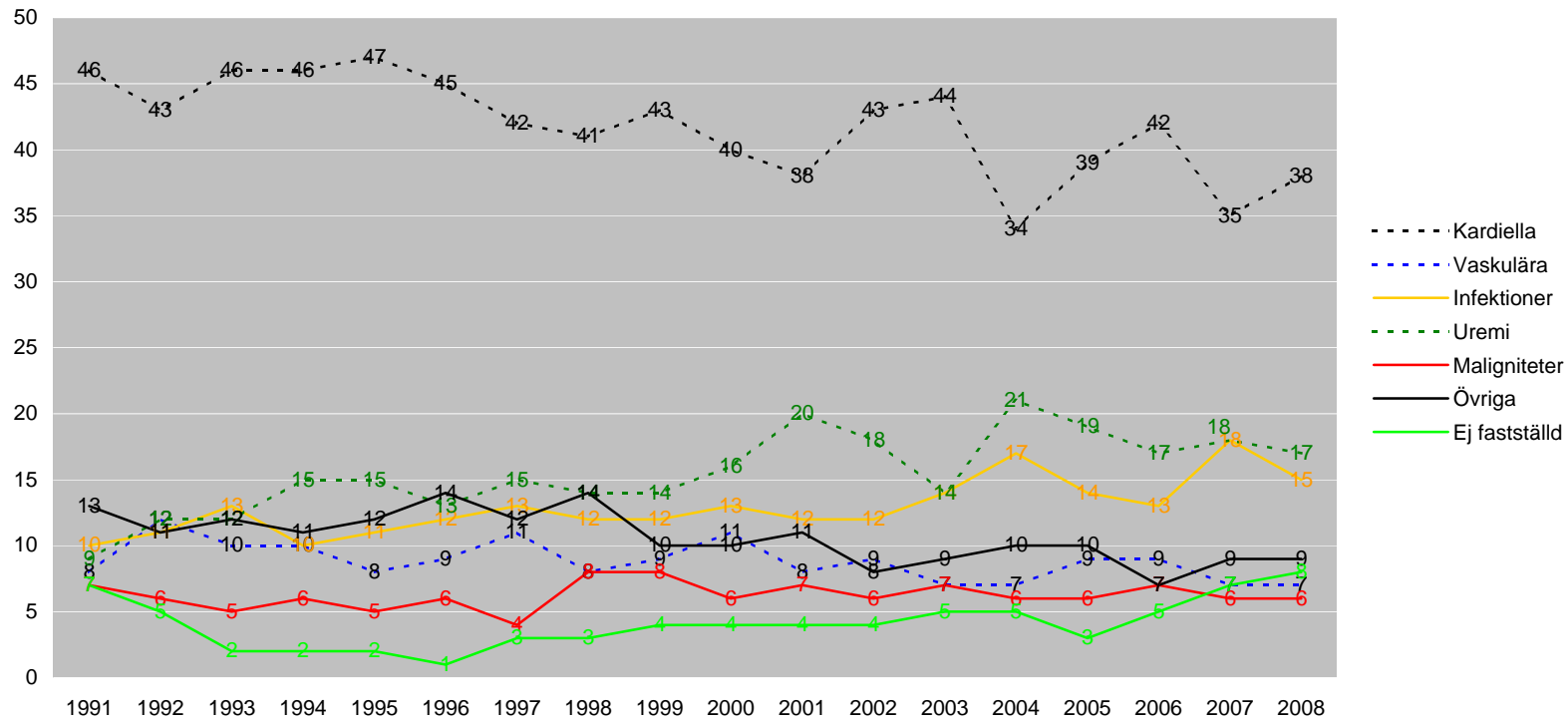

FIG 11. AVLIDNA PATIENTER MED FUNGERANDE NJURTRANSPLANTAT ÅRLIGEN 1991-2008. FÖRDELADE PÅ GRUPPERADE DÖDSORSAKER, I PROCENT. n=1600.

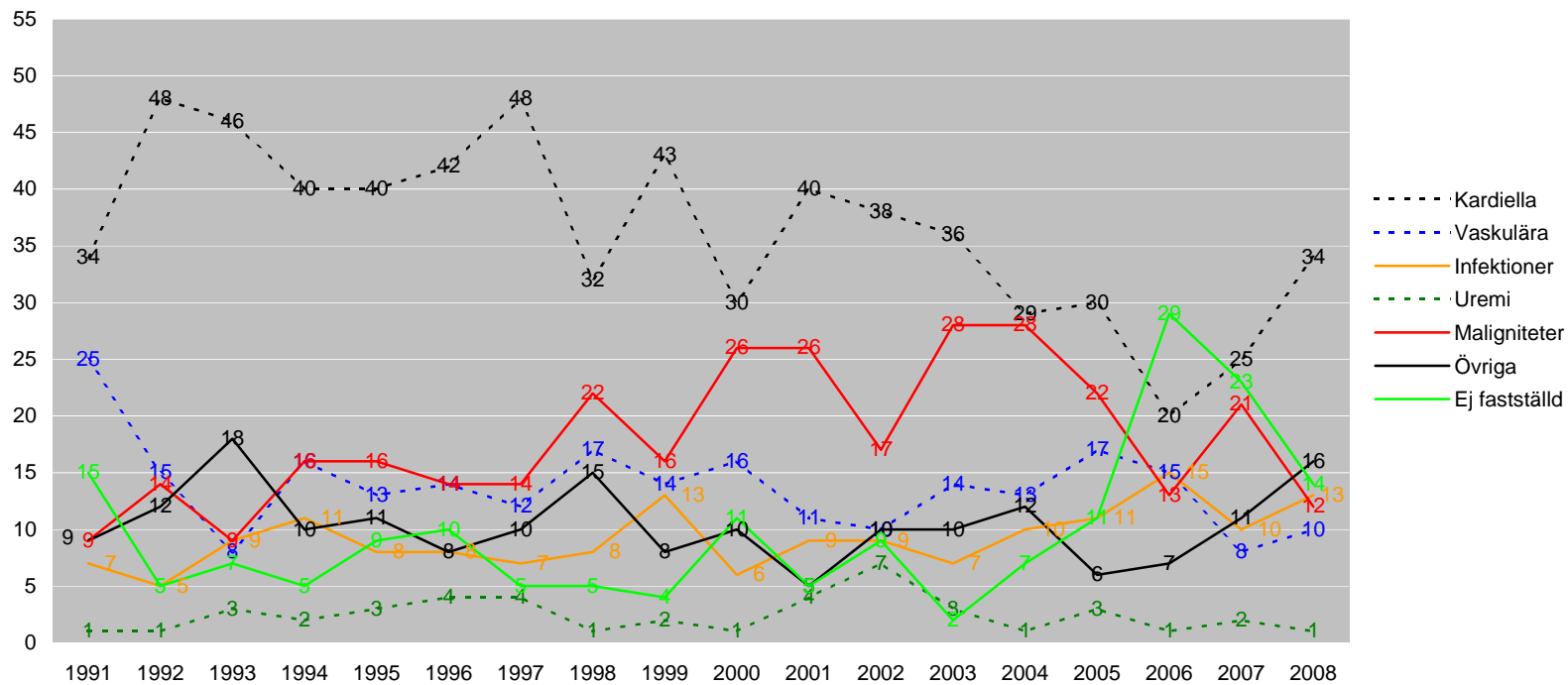
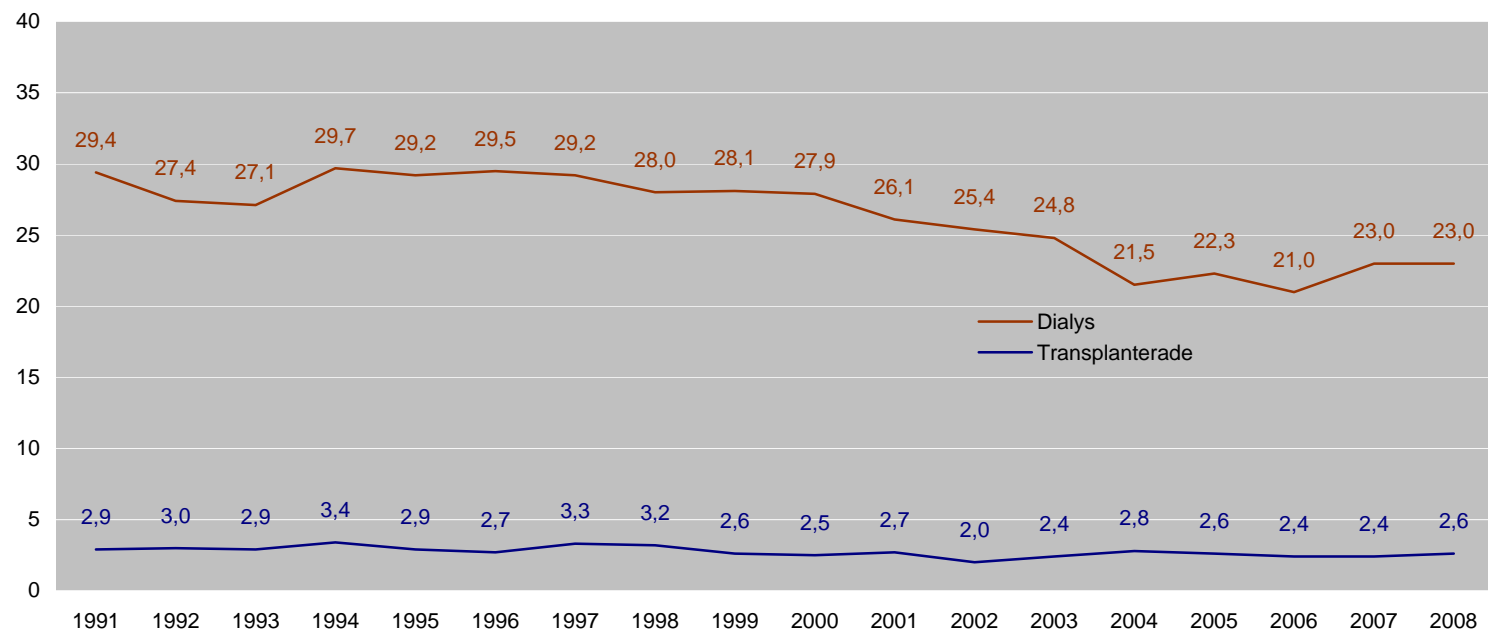

FIG 12. MORTALITET NJURTRANSPLANTERADE RESPEKTIVE DIALYSBEHANDLADE PATIENTER ÅRLIGEN, 1991-2008.

Njurtransplantationer

Antalet njurtransplantationer har haft en positiv trend under i stort sett hela 2000-talet. 2008 genomfördes 418 njurtransplantationer, det största årliga antalet någonsin i Sverige. Ett skäl till detta höga antal är att antalet transplantationer med levande njurdonator har ökat över tiden och bland dessa har framför allt gruppen icke-besläktade givare blivit fler. Under 2006, 2007 och 2008 har antalet levande donatorer dock åter varit något lägre men samtidigt har antalet transplantationer med avliden givare fortsatt att öka sedan de låga talen runt millennieskiftet.

Årligen förlorar drygt 120 patienter funktionen i sina njurtransplantat, någon tendens till ökning av detta antal har tidigare kunnat skönjas. Under 2008 var antalet snarast mindre men det kan komma att uppjusteras. De flesta av dessa patienter fortsätter aktiv uremibehandling i form av hemodialys. Antalet njurtransplanterade som avlider årligen är cirka 100, se under Mortalitet.

FIG 13. ANTAL TRANSPLANTATIONER ÅRLIGEN 1991-2008.

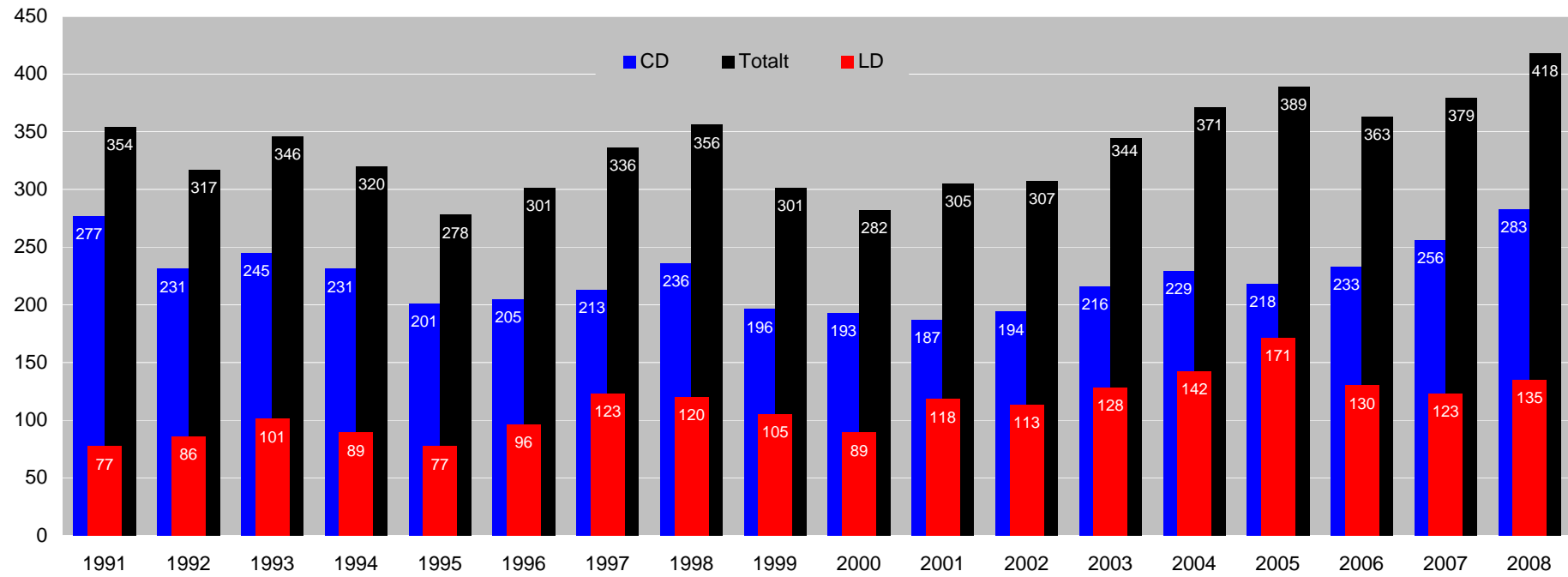
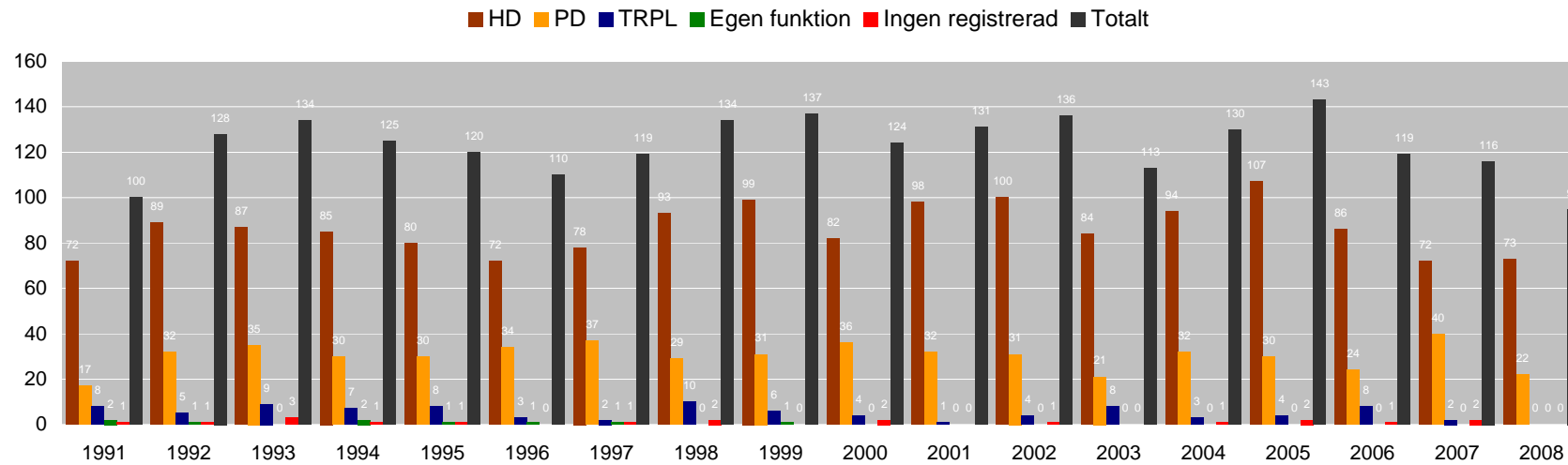

FIG 14. ANTAL FÖRLORADE TRANSPLANTAT ÅRLIGEN 1991-2008 SAMT EFTERFÖLJANDE BEHANDLINGSFORM.

Registrering av riskfaktorer

Sedan den 1 januari 1998 har riskfaktorer för försämrad överlevnad registrerats av srau i samband med behandlingsstart. Riskfaktorerna innefattar diabetes, kardiovaskulär sjukdom och malignitet. De flesta patienter som startar aktiv uremivård har minst en riskfaktor och många patienter har flera. Antalet riskfaktorer per patient är störst bland dem som startar med hemodialys, aningen färre bland dem som startar med PD och av naturliga skäl betydligt färre hos den grupp som transplanteras utan föregående dialysbehandling. I 2005 års publikation från srau delades data upp i två tidsperioder, 1998-2000 respektive 2001-2004, för att bedöma om riskprofilen ändrats hos uremipopulationen under dessa sex år. Det visade sig att antalen riskfaktorer inom de tre behandlingsgrupperna var något större under den senare perioden. Den generella sjukligheten vid behandlingsstart hos denna patientgrupp har således ökat diskret över tiden. Fördelningen av typ av riskfaktorer har varit i det närmaste identisk över tiden vilket medför att SNR även i år avstår från att visa figurer och tabeller som beskriver riskfaktorernas fördelning. I de överlevnadsdata som ska publiceras av SNR under hösten 2009 kommer det att framgå hur de enskilda faktorerna var för sig påverkar överlevnaden i aktiv uremivård.